

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง สถานะทางกฎหมายของที่ดินที่สงวนหวงห้ามไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในราชการ
ตามประมวลกฎหมายที่ดิน แต่ทางราชการยังไม่ได้เข้าใช้ประโยชน์
(กรณีที่ดินแปลงนิคมโรคเรื้อนแม่ลาว)

กรมธนารักษ์ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กค ๐๓๑๒/๔๘๙ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า นิคมโรคเรื้อนแม่ลาวได้จัดตั้งขึ้นก่อนปี พ.ศ. ๒๔๘๒ บริเวณตำบลธารทอง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ นายอำเภอพานได้ออกประกาศคณะกรรมการอำเภอ ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๔๘๒ ให้สงวนที่กร้างว่างเปล่าซึ่งอยู่ล้อมรอบบริเวณนิคมโรคเรื้อนภายในรัศมี ๕ กิโลเมตร มีอาณาเขตทิศเหนือจดแม่น้ำลาว ทิศใต้จดที่ราบที่ว่างเปล่าทิศตะวันตกจดถนนสายสาม ทิศตะวันออกจดป่าสูง ไว้เพื่อประโยชน์ของนิคมโรคเรื้อนแม่ลาว และในปี พ.ศ. ๒๔๙๘ กรมอนามัยซึ่งในขณะนั้นเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของนิคมโรคเรื้อนแม่ลาวได้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ตามมาตรา ๒๐ (๔) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อขอสงวนที่ดินของรัฐตามนิคมโรคเรื้อนในจังหวัดต่างๆ รวมถึงนิคมโรคเรื้อนแม่ลาว และคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้มีมติอนุมัติในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๔๙๘ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๔๙๘ ให้สงวนที่ดินของรัฐดังกล่าวตามความต้องการของกรมอนามัย โดยปรากฏแนวเขตในแผนที่

ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๑ - ๒๕๐๘ กรมอนามัยได้ขอรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ที่ดินแปลงดังกล่าวทั้งแปลง แต่มีราษฎรคัดค้าน จังหวัดเชียงรายจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการประนีประนอมที่ดินของนิคมโรคเรื้อนแม่ลาวขึ้นเพื่อดำเนินการประนีประนอมแบ่งที่ดินให้แก่ราษฎรที่คัดค้านให้เสร็จเรียบร้อย และคณะกรรมการฯ ได้มีมติให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายออก น.ส.ล. ให้แก่นิคมโรคเรื้อนแม่ลาวโดยกันที่ดินส่วนที่ราษฎรยื่นคำคัดค้านออกไป ทำให้ต้องออก น.ส.ล. เป็น ๔ ฉบับ และมีอาณาเขตไม่ติดต่อกัน คือ

น.ส.ล. ฉบับที่ ๒๐๕๕/๒๕๐๘ เนื้อที่ ๑๑,๖๔๑ - ๓ - ๐๙ ไร่ ทะเบียนหมายเลข
ชร.๒๔๗

น.ส.ล. ฉบับที่ ๒๐๕๖/๒๕๐๘ เนื้อที่ ๑๐ - ๐ - ๗๕ ไร่ ทะเบียนหมายเลข
ชร.๒๓๑

น.ส.ล. ฉบับที่ ๒๐๕๗/๒๕๐๘ เนื้อที่ ๑ - ๒ - ๙๔ ไร่ ทะเบียนหมายเลข
ชร.๒๓๒

น.ส.ล. ฉบับที่ ๒๐๕๘/๒๕๐๘ เนื้อที่ ๐ - ๓ - ๓๗ ไร่ ทะเบียนหมายเลข

ชร.๒๓๓

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ กรมธนารักษ์ได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปดำเนินการรังวัดจัดทำแผนที่แสดงเขตที่ดินราชพัสดุตามประกาศคณะกรรมการอำเภอพาน พ.ศ. ๒๕๔๒ และตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงตลอดจนตรวจสอบรายละเอียดการใช้ประโยชน์ในที่ดินของนิคมโรคเรื้อนแม่ลาว เพื่อประกอบการพิจารณาปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรที่ครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ดินตามเขตประกาศดังกล่าว สรุปผลการดำเนินการได้ดังนี้

๑. รังวัดจัดทำแผนที่บริเวณที่ดินตามเขตประกาศคณะกรรมการอำเภอพานแล้วคำนวณได้เนื้อที่ทั้งสิ้น ๑๘,๗๖๙ - ๑ - ๗๙ ไร่

๒. ตรวจสอบแนวเขตตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ฉบับที่ ๒๐๕๕/๒๕๐๘ ได้เนื้อที่ ๑๑,๔๗๐ - ๐ - ๗๒ ไร่ เนื้อที่น้อยกว่าเดิม ๑๗๑ - ๒ - ๓๗ ไร่ (ตามหลักฐาน น.ส.ล. เนื้อที่ ๑๑,๖๔๑ - ๓ - ๐๙ ไร่)

๓. สำหรับที่ดินตาม น.ส.ล. อีก ๓ ฉบับ คือ ฉบับที่ ๒๐๕๖/๒๕๐๘, ๒๐๕๗/๒๕๐๘ และ ๒๐๕๘/๒๕๐๘ เนื้อที่รวม ๑๒ - ๓ - ๐๖ ไร่ เจ้าหน้าที่ไม่สามารถตรวจสอบแนวเขตได้ เนื่องจากเป็นที่ดินแปลงเล็กอยู่ในเขตหมู่บ้าน ติดกับถนนพหลโยธิน ซึ่งได้มีการขยายเขตทำถนนใหม่ จึงไม่อาจหาจุดเริ่มต้นที่ปูเขตตามหลักฐานแผนที่ตาม น.ส.ล. ได้

๔. ที่ดินตามเขตประกาศนอกเหนือจากหลักฐานหนังสือสำคัญทั้ง ๔ ฉบับ ตาม ๒. และ ๓. มีเนื้อที่ ๗,๒๘๖ - ๒ - ๐๑ ไร่ สามารถกำหนดเขตการครอบครองของราษฎรบางส่วนลงในแผนที่รูปถ่ายทางอากาศได้ จำนวน ๔๖๑ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๒,๔๘๖ - ๐ - ๐๓ ไร่ และในจำนวน ๔๖๑ แปลงนี้มีที่ดินจำนวน ๓๕ แปลง เนื้อที่ ๑๐๑ - ๓ - ๙๕ ไร่ อยู่ในเขต น.ส.ล. ฉบับที่ ๒๐๕๕/๒๕๐๘

กระทรวงการคลังเห็นชอบตามที่กรมธนารักษ์เสนอให้ใช้แนวเขตที่ดิน น.ส.ล. ฉบับที่ ๒๐๕๕/๒๕๐๘ ตามแนวเขตที่รังวัดใหม่ เนื้อที่ ๑๑,๔๗๐ - ๐ - ๗๒ ไร่

กรมธนารักษ์พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ว่าการประกาศคณะกรรมการอำเภอพาน เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ไม่มีผลตามกฎหมายเป็นการสงวนหรือหวงห้ามที่ดินแปลงนิคมโรคเรื้อนแม่ลาวเนื่องจากมิได้ดำเนินการสงวนหวงห้ามตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๘ แต่ที่ดินแปลงนิคมโรคเรื้อนแม่ลาวก็ได้ดำเนินการสงวนหรือหวงห้ามตามมาตรา ๒๐ (๔) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติเห็นชอบให้สงวนตามความต้องการของกรมอนามัยมีอาณาเขตตามประกาศอำเภอพาน เมื่อปี ๒๕๔๒ และจากการรังวัดพร้อมตรวจสอบเป็นปัจจุบันพบว่าเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ ๑๘,๗๖๙ - ๑ - ๗๙ ไร่ ซึ่งนิคมโรคเรื้อนแม่ลาวได้ครอบครองทำประโยชน์และรังวัดออก น.ส.ล. แล้วจำนวน ๔ ฉบับ เนื้อที่ประมาณ ๑๑,๔๗๐ - ๐ - ๗๒ ไร่ และส่วนที่เหลือที่อยู่นอก น.ส.ล. เนื้อที่ ๗,๒๘๖ - ๒ - ๐๑ ไร่ นิคมโรคเรื้อนแม่ลาวยังไม่ได้ครอบครองใช้ประโยชน์และมีราษฎรบุกรุกเข้าครอบครองทำประโยชน์ ดังนั้น ที่ดินในส่วนที่นิคมโรคเรื้อนแม่ลาวครอบครองทำประโยชน์และออก น.ส.ล. แล้ว เนื้อที่ ๑๑,๔๗๐ - ๐ - ๗๒ ไร่ จึงมี

สถานะทางกฎหมายเป็นที่ราชพัสดุตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ส่วนที่ดินที่นิคมโรคเรื้อนแม่ลาวยังไม่ได้เข้าใช้ประโยชน์ เนื้อที่ ๗,๒๘๖ - ๒ - ๐๑ ไร่ จะมีสถานะทางกฎหมายเป็นที่ราชพัสดุแล้วหรือไม่ กรมธนารักษ์ยังไม่ชัดเจนทั้งนี้ เนื่องจากที่ประชุมใหญ่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีคำวินิจฉัยในเรื่องเสร็จที่ ๖๗๕/๒๕๕๕^๑ ยืนยันความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ในเรื่องเสร็จที่ ๒๕๖/๒๕๓๘^๒ ว่าที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่รัฐได้มาโดยการสงวนหรือหวงห้ามตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการสงวนหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๘ จะเป็นที่ราชพัสดุก่อนเมื่อส่วนราชการได้เข้าใช้ประโยชน์แล้ว ส่วนที่ยังไม่ได้เข้าใช้ประโยชน์หรือใช้ประโยชน์บางส่วน ส่วนที่ยังไม่ได้ใช้ก็ไม่เป็นที่ราชพัสดุ แต่ยังคงมีสภาพเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่มีการสงวนหรือหวงห้ามต่อไป

กรมธนารักษ์จึงขอหารือสถานะทางกฎหมายของที่ดินแปลงนิคมโรคเรื้อนแม่ลาวว่า ที่ดินที่ได้มาโดยสงวนหรือหวงห้าม ตามมาตรา ๒๐ (๔) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่ส่วนราชการยังไม่ได้เข้าใช้ประโยชน์จะมีสถานะเป็นที่ราชพัสดุหรือไม่ อย่างไร เพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาปัญหาข้อหารือข้างต้นโดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมธนารักษ์) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมที่ดิน) ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (กรมควบคุมโรค) และผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่าการก่อนมีการประกาศให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน การสงวนหรือหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเพื่อใช้ประโยชน์ในราชการได้ดำเนินการหวงห้ามตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ซึ่งบัญญัติให้การหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษา ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๙๗ ได้บัญญัติให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าฯ ทำให้ไม่มีการหวงห้ามที่ดินโดยการตราพระราชกฤษฎีกาอีกต่อไป แต่มาตรา ๒๐^๓ (๔) แห่งประมวลกฎหมายที่ดินเดิมก่อนที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อ ๔ แห่ง

^๑ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ขอให้พิจารณาทบทวนความเห็นเกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายของที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในราชการ แต่ทางราชการยังไม่ได้เข้าใช้ประโยชน์ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๑/๑๙๙๒ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๒ บันทึก เรื่อง สถานะทางกฎหมายของที่ดินที่สงวนหวงห้ามไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในราชการ แต่ทางราชการยังไม่ได้เข้าใช้ประโยชน์ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๒๕๑๑ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๓๘ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๓ มาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) วางโครงการจัดที่ดิน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บุคคลมีที่ดินสำหรับอยู่อาศัย ประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพตามควรแก่สภาพ โดยให้การช่วยเหลือในด้านสาธารณูปโภคและอื่น ๆ

ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้บัญญัติรองรับกรณีที่ ทบวงการเมืองมีความประสงค์ขอสงวนที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในราชการไว้ คณะกรรมการจัดที่ดิน แห่งชาติจึงมีอำนาจพิจารณาสงวนที่ดินของรัฐตามความต้องการของทบวงการเมืองได้

ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ได้ความว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ กรมอนามัยซึ่งในขณะนั้นเป็น หน่วยงานต้นสังกัดของนิคมโรคเรื้อนแม่ลาวได้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติตาม มาตรา ๒๐ (๔) แห่งประมวลกฎหมายที่ดินเพื่อขอสงวนที่ดินของรัฐ และคณะกรรมการจัดที่ดิน แห่งชาติได้มีมติอนุมัติให้สงวนที่ดินของรัฐในท้องที่อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ตามความ ต้องการของกรมอนามัยตามแนวเขตในแผนที่ ซึ่งระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการประสานงาน เกี่ยวกับการสงวนที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดไว้ว่า “เมื่อคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้พิจารณาให้สงวนที่ดินตามความ ต้องการของทบวงการเมืองแล้วก็ดี ให้ทบวงการเมืองนั้น และผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ท้องที่จัดทำทะเบียนเป็นหลักฐานไว้” การขึ้นทะเบียนการสงวนที่ดินของรัฐตามความต้องการของ ทบวงการเมืองตามระเบียบดังกล่าวก็เพื่อเป็นหลักฐานให้ทบวงการเมืองมีสิทธิใช้ประโยชน์ตาม ความต้องการต่อไป การขึ้นทะเบียนการสงวนที่ดินโดยไม่มีการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินนั้นจึงมีสถานะ เป็นเพียงที่ดินที่มีการสงวนหวงห้าม แต่หากมีการเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินแล้ว ที่ดินนั้นก็จะมี สถานะเป็นที่ราชพัสดุ ตามมาตรา ๔^๔ แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งกำหนดให้ ที่ดินที่มีการใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๓)^๔ แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นที่ราชพัสดุ

(๒) วางโครงการเพื่อสงวนและบำรุงที่ดิน

(๓) ประสานงานกับทบวงการเมืองซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับที่ดิน

(๔) พิจารณาสงวนที่ดินตามความต้องการของทบวงการเมือง

(๕) ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้ และ

(๖) วางระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕)

^๔ มาตรา ๔ ที่ราชพัสดุ หมายความว่า อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุก ชนิด เว้นแต่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดิน โดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน

(๒) อสังหาริมทรัพย์สำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่าที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

ส่วนอสังหาริมทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลและขององค์การปกครองท้องถิ่นไม่ถือ ว่าเป็นที่ราชพัสดุ

^๕ มาตรา ๑๓๐๔ สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อ สาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) ทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เป็นต้นว่า ป้อม และโรงทหาร สำนัก ราชการบ้านเมือง เรือรบ อาวุธยุทโธภัณฑ์

สำหรับที่ดินแปลงที่กรมอนามัยขอสงวนไว้และอยู่นอกเขตหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง(น.ส.ล.) จำนวน ๗,๒๘๖-๒-๐๑ ไร่ โดยทางราชการยังไม่ได้เข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่จะมีสถานะเป็นที่ราชพัสดุหรือไม่ นั้น เห็นว่า การสงวนหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พุทธศักราช ๒๔๗๘ และการสงวนที่ดินไว้ตามความต้องการของทบวงการเมืองตามมาตรา ๒๐ (๔) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เป็นการสงวนหวงห้ามที่ดินตามกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน กล่าวคือ ประสงค์สงวนหวงห้ามไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในราชการ หลักในการพิจารณาว่าที่ดินที่มีการสงวนไว้ตามความต้องการของทบวงการเมืองจะมีสถานะเป็นที่ราชพัสดุหรือไม่ จึงต้องยึดหลักกฎหมายเดียวกันที่ว่า ที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่มีการสงวนหวงห้ามไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในราชการนั้น ส่วนราชการได้เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินแล้วหรือไม่ ถ้าได้เข้าใช้ประโยชน์แล้วที่ดินดังกล่าวก็เป็นที่ดินราชพัสดุ แม้การสงวนหวงห้ามที่ดินจะดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายต่างกันก็ตาม ดังนั้น ที่ดินแปลงที่กรมอนามัยขอสงวนไว้แต่ไม่ได้เข้าใช้ประโยชน์ จึงเป็นเพียงที่ดินที่มีการสงวนหวงห้ามไม่เป็นที่ราชพัสดุ

สำหรับที่ดินที่กรมอนามัยได้เคยขอสงวนไว้ตามมาตรา ๒๐ (๔) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และอยู่นอก น.ส.ล. หากกรมควบคุมโรคซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบที่ดินแปลงดังกล่าวในปัจจุบันไม่ต้องการหวงห้ามหรือสงวนที่ดินอีกต่อไป ก็ควรดำเนินการถอนสภาพที่ดินตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๒)^๖ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งกำหนดให้ที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวนไว้ตามความต้องการของทบวงการเมือง อาจถูกถอนสภาพหรือโอนไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นหรือนำไปจัดเพื่อประชาชนได้ โดยให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ลงชื่อ พรทิพย์ จาละ

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๖ มาตรา ๘ วรรคสอง (๒) วรรคสอง

วรรคสอง

ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือเป็นที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวนไว้ตามความต้องการของทบวงการเมืองอาจถูกถอนสภาพหรือโอนไปเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่น หรือนำไปจัดเพื่อประชาชนได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

๑.ที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวนไว้ตามความต้องการของทบวงการเมืองใด ถ้าทบวงการเมืองนั้นเลิกใช้ หรือไม่ต้องการหวงห้ามหรือสงวนต่อไป เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพแล้ว คณะรัฐมนตรีจะมอบหมายให้ทบวงการเมืองซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้ใช้หรือจัดหาประโยชน์ก็ได้ แต่ถ้าจะโอนต่อไปยังเอกชน ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ และถ้าจะนำไปจัดเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

๒.ที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวนไว้ตามความต้องการของทบวงการเมืองใด ถ้าทบวงการเมืองนั้นเลิกใช้ หรือไม่ต้องการหวงห้ามหรือสงวนต่อไป เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพแล้ว คณะรัฐมนตรีจะมอบหมายให้ทบวงการเมืองซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้ใช้หรือจัดหาประโยชน์ก็ได้ แต่ถ้าจะโอนต่อไปยังเอกชน ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ และถ้าจะนำไปจัดเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

๓.ที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวนไว้ตามความต้องการของทบวงการเมืองใด ถ้าทบวงการเมืองนั้นเลิกใช้ หรือไม่ต้องการหวงห้ามหรือสงวนต่อไป เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพแล้ว คณะรัฐมนตรีจะมอบหมายให้ทบวงการเมืองซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้ใช้หรือจัดหาประโยชน์ก็ได้ แต่ถ้าจะโอนต่อไปยังเอกชน ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ และถ้าจะนำไปจัดเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

๔.ที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวนไว้ตามความต้องการของทบวงการเมืองใด ถ้าทบวงการเมืองนั้นเลิกใช้ หรือไม่ต้องการหวงห้ามหรือสงวนต่อไป เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพแล้ว คณะรัฐมนตรีจะมอบหมายให้ทบวงการเมืองซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้ใช้หรือจัดหาประโยชน์ก็ได้ แต่ถ้าจะโอนต่อไปยังเอกชน ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ และถ้าจะนำไปจัดเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๔๖